

Gębice_2
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	czarnkowsko-trzcianecki	
Gmina	Czarnków	
Miejscowość	Gębice	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	07.08.2013 r.	Miejsce wykonania	brak informacji
Czas trwania	00:36:31	Forma i wielkość	MP3
Przeprowadzający	Ł. S.	Komentarz	brak

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
073_CZA_GBC	K	ur. 11.11.1928 r.	brak	Ur. w Gębicach, całe życie spędziła we wsi

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	To zawsze Gębice były, tylko za Niemca się inaczej nazywały.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	PGR-y to były tu zaraz za wioską, do dzisiaj się tak mówi jeszcze, że to PGR-y, a już nie ma, tylko bloki i tam gdzie siostry są. I Paliszewscy tam żyli też. A Paliszewo to tam dalej, jak do Sarbii, ale to należy do Gębic. A dlatego, że to mówili, że te ziemie to należały do Paliszewskiego, to potem tak nazwali. A Sobolewo to idzie za szkołą do góry. <i>A dlaczego Sobolewo?</i> A nie wiem, dlaczego akurat Sobolewo.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Kociołki to lasy są, jak się do Sarbii jedzie, zaraz za Paliszewem. Paliszewo jest po prawej stronie, a Kociołki po lewej.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głazów narzutowych)	Brak informacji
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	Brak informacji

Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne		
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)	No to młodzież tam sobie w świetlicy robili. Takie tam różne były. <i>A Katarzynki?</i> Nie, nic.
2.	św. Marcina/11 listopada	Nie, tam pod Poznaniem może więcej, tu nie.
3.	Adwent	Była tradycja chodzenia na roraty, ale to po wojnie, bo to już był kościół. Bo tam do Czarnkowa to mało ludzi jechało, ale tutaj do Gębic to ludzie chodzili. Początkowo było rano to, a potem zaś zmienili na wieczór. Wieniec adwentowy taki był zrobiony i cztery świece. I dzieci z lampionami chodziły.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	Do kościoła 6. grudnia zawsze Mikołaj przyszedł, dzieciom trochę cukierki rozdawał.
5.	Wigilia	No to różne były potrawy. Ryba musiała być i uszka, i kluski z makiem, kompot ze suszu. <i>A choinka w co była ubierana?</i> Dawniej dzieci to w szkole robiły takie tam różne ze słomy, pajacyki z papieru i normalne świece były, a potem to już te bombki się kupowało, światło elektryczne, już ta choinka zupełnie inaczej wyglądała. <i>Do kiedy stała choinka?</i> Do Gromnicznej. I kolędy też do Gromnicznej. <i>A Gwiazdor czy Mikołaj do dzieci przychodził?</i> Gwiazdor, tutaj był Gwiazdor.
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	To się w domu siedziało, albo u rodziny. W drugi dzień to jakieś zabawy też, bo tu świetlica jest, to tam były, urządzali.
7.	Sylwester/Nowy Rok	Na Sylwestra to już tam zawsze jakieś stowarzyszenie, czy koło gospodyń wiejskich, czy tam sołtys, zawsze ktoś sobie musiał świetlicę rezerwować i potem były wielkie zabawy. <i>Jakieś wróżby na nowy rok były? Psocili?</i> A, no dawniej to bardzo psocili. Furtki zabierali, tam różne takie rzeczy robili, ale to już teraz pomału ustaje. Już zeszłego roku nikomu furtki nie wystawili, już sobie trzeba było samemu

		wystawiać. Wszystko spokojniejsze takie. Dawniej to młodzież więcej chodziła po ulicy, a teraz są telewizory i więcej tam siedzą w domu, nie.
8.	Trzech Króli	Brak informacji
9.	Kolędnicy	Chodzili po domach przebrani i śpiewali kolędy. <i>A za co się przebierali?</i> No przede wszystkim była Matka Boża i Józef. A potem był diabeł i anioł, i tam różne trochę.
10.	MB Gromnicznej	W kościele i potem do domu się tą gromnicę przynosiło. I potem w razie burzy się zapalało.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	Kiedyś były bardzo duże zabawy, przebierańce. Ale to wszystko pomału ustało. I nagrody nawet były.
12.	Topienie Marzanny	To szkoła idzie.
13.	Środa Popielcowa	Do kościoła tylko. Kiedyś, całkiem dawno to worki przypinali, z popiołem z tyłu. Ale teraz to już wszystko ustaje.
14.	Śródpoście	Teraz to już taki Wielki Post to nie jest, ino co w piątek, a tak to normalnie. Kiedyś to bardzo pościli.
15.	Niedziela Palmowa	To tam też w szkole robili te palmy, tu szkoła specjalna jest, siostry to one różne rzeczy też robią.
16.	Triduum Paschalne	Grób przygotowują na Wielki Piątek, u nas straży nie ma w ogóle, w Hucie jest.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	Do koszyka to przede wszystkim jajka, baranka z masła, kielbaskę. Kiedyś się robiło, a teraz już jest gotowe można w sklepie kupić. <i>Jak wygląda śniadanie w niedzielę? Czy jest zwyczaj dzielenia się jajkiem?</i> Tak, jest. Tu o 6. jest rezurekcja, potem śniadanie.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	Tak, tu latają. Dawniej to ino brzozowe różgi mieli i dyngus, nie. To chodzili takie chłopcy małe po domach i tam kogoś śmigali.
19.	Zielone Świątki	Dawniej to okna były udekorowane, przed domem brzózki stały, gałązki, a teraz się ani nie wie, że to Zielone Świątki są.

20.	Boże Ciało	<p>Jest procesja, 4 ołtarze, tu jest podzielone na wioski. Gębice robią jeden, Sobolewo drugi, PGR-y trzeci i Paliszewo czwarty. Bo to należą do Gębic, nie.</p> <p><i>A zabiera się gałązki z ołtarzy do domu?</i></p> <p>Tak, zabierają. A dawniej to jeszcze więcej, bo i w kapustę wkładali. Jest pełno robaków, co w kapustę lubiej włożyć, to wkładali gałązki w kapustę, żeby nie.</p>
21.	św. Jana	Nie, nic się nie robiło.
22.	MB Zielnej	Bukieciki się robiło, tak z różnych kwiatów, nie. I zboża też.
23.	MB Siewnej	Kiedyś była tradycja żeby z ziarnem do kościoła iść poświęcić, ale teraz to już ustaje.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	Dawniej to była msza i z procesją szli na cmentarz, a teraz jest kostnica na cmentarzu, to msza jest tam. Msza jest i potem procesja wokół cmentarza, wszystko już jest skrócone. I potem jeszcze o 9. wieczorem różaniec na apel jasnogórski.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	11 listopada (<i>dzień urodzin informatorki</i>) to do 1939 roku to było wielkie święto. Jak chodziłam do szkoły, to zawsze była akademie, tam zawsze jakąś orkiestrę mieli, w szkole się wszystko zgromadziły. Przed wojną jeszcze były harcerze i orkiestra tu w Gębicach. To wychodziłam ze szkoły, cały tam orszak wkoło wioski i tu naprzeciw jest karczma, bo tu domu kultury jeszcze nie było. A tu był prywatny sklep i na podwórzu wybudowana sala. I ten obchód szedł na salę i potem była wielka zabawa. Po obiedzie tam były takie przedstawienia, trochę śpiewy. Właściwie przed wojną, jak ja pamiętam, to było więcej jak teraz po wojnie.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	To mówili, że ociotują to małe dziecko, to się czerwone wstążki zakładało, ale teraz to już się nie robi.
2.	Ślub i wesele	To dzień przed weselem było, był polter. Teraz już nawet robią tydzień przed, żeby to sprzątnąć. A są też złośliwi, co coś brzydkiego rzucą. Potem musi młody pan wyjść – jak dużo wódki im wyniesie, to mniej trochę rzucają, a jak jest trochę skąpy, to ci pokażą.
3.	Śmierć i pogrzeb	U nas tu specjalnie nie. Tylko przez te dni był różaniec w domu

		<p>i to jeszcze teraz jest. Jak jest więcej ludzi i latem, to zrobią to i w kościele. A jak nie ma tylu ludzi, to u siebie w domu.</p> <p><i>A czy jest lub była jakaś osoba, która zawsze prowadziła takie czuwanie, różańce, śpiewy?</i></p> <p>Tak, jest jedna pani, jak jej nie ma, to jest druga. I jest sztandar patronki dobrej śmierci i to też zawsze delegacja idzie na cmentarz. A sztandar pogrzebowy to teraz wszystko jest tam na cmentarzu, nie. Bo kiedyś to wszystko inaczej – krzyż, sztandar, ksiądz prowadził na cmentarz ze zwłokami, a teraz wszystko się już tam odbędzie.</p>
4.	Inne zjawiska	Brak informacji
	Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	Specjalnie nic tu takiego nie było.
	Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy	Brak informacji
III. Tradycje rękodzielnicze		
	Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	Brak informacji
IV. Przejawy religijności tradycyjnej		
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	Brak informacji
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Jest figura jak się do sióstr idzie. Ona ma tam datę 1948, ale to jest figura jeszcze sprzed wojny. Niemcy ją tam wrzucili do wody, tam ten staw jest. I ktoś późno wieczorem tam poszedł i ją zabrał, i miał ją u siebie schowaną i potem po wojnie ją na

		nowo postawili. Ale nie wiem, kiedy tamta była postawiona przedwojenna. A ta u nas przy kościele, to stała tam przy szosie blisko. I to było serce pana Jezusa. I to Niemcy w 1940 roku rozbili, nie. Tu nie było żadnej figury, a w 2000 roku tu ksiądz postawił tę figurę przed kościołem [<i>nowa figura ma wmurowaną rękę pana Jezusa ze starej figury</i>]. Chcieli ją postawić na dawne miejsce, ale nie pozwolili, bo za blisko szosy, bo dawniej nie było szosy. To wybrał to miejsce, zaraz blisko kościoła nie chciał, bo tam już jest jedna figura. I kiedyś był krzyż na narożniku tak jak się jedzie na szosę prosto – tu na Sarbie, a tu na Czarnków.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Do Lubasza 8 września. Kiedyś szli pieszo, ale teraz wszystko wygodne jedzie autobusem. Kiedyś jeszcze jeździli do Górki Klasztornej.
6.	Lokalne odpusty	Na odpust czasem te dzieci od siostr przyjdą i te swoje różne rzeczy sprzedawają, co robią.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	Dożynki parafialne są co roku. To kościół robi, ludzie wieńce robią, a młodzież różne gry tam, różne zawody, z losami chodzą, nagrody są. A tak mniej więcej przypada, co 5 lat są dożynki gminne. I tego roku będą w Gębicach gminne.
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji
3.	Lokalne festyny	Brak informacji
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji